

Інформація про стан і розвиток страхового ринку України за 1 квартал 2005 року

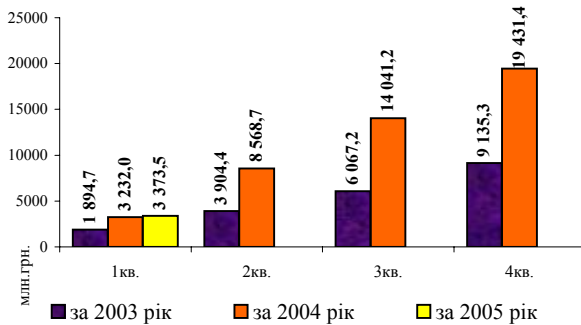
I. Розміри страхового ринку. Ключові показники

1. Кількість страхових компаній станом на 31.03.2005 – **392** (станом на 31.03.2004 – **360**), в тому числі **48** страховиків, які здійснюють страхування життя, та **344** страховики, які здійснюють види страхування інші, ніж страхування життя.

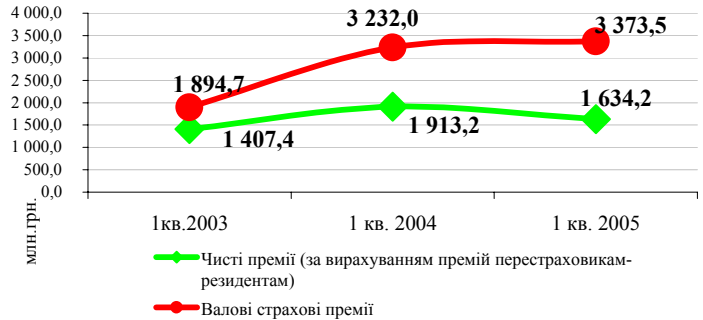
2. Страхові премії

2.1 Загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками за перший квартал 2005 року, становила **3 373,5** млн. грн. У порівнянні з аналогічним періодом 2004 року обсяги вказаного показника зросли на **141,5** млн.грн. (+4%). Сума страхових премій, отриманих безпосередньо від страхувальників-фізичних осіб, склала **309,0** млн.грн. (**188,3** млн. грн. у першому кварталі 2004 року).

Валові страхові премії (поквартально) наростаючим підсумком за 2003-2004рр.

Обсяги валових та чистих страхових премій у 2003-2005рр.

2.2 У першому кварталі 2005 року порівняно з аналогічним періодом 2004 р. спостерігався 15% спад обсягу чистих страхових премій.

2.3 Монополізація страхового ринку

Частка валових премій з усіх видів страхування, належна першим 3 страховикам, складає **18,7%** (у першому кварталі 2004 року цей показник становив **31,1%**). Першим 50 страховикам належить **79,3%** зібраних премій. В цілому по страховому ринку індекс Герфіндаля - Гіршмана (ННІ) склав **246,7** (у 1 кв. 2004 р. - **443,7**).

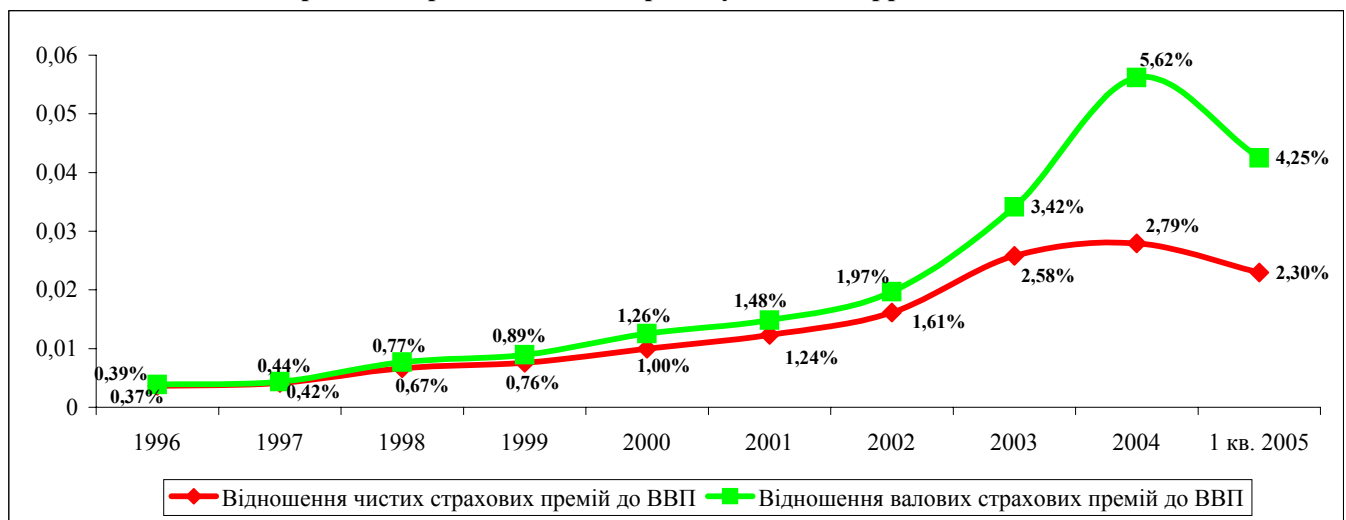
Частка валових премій зі страхування життя, належна першим 3 страховикам, складає **54,2%** (у 1 кв. 2004 року цей показник становив **57,7%**). Першим 10 страховикам життя належить **93,3%** зібраних премій. В цілому по ринку страхування життя індекс Герфіндаля - Гіршмана (ННІ) склав **1 275,0** (**1 388,9** за аналогічний період 2004 року).

Частка валових премій з ризикових видів страхування, належна першим 3 страховикам, складає **19,1%** (у 1 кв. 2004 року цей показник становив **31,4%**). Першим 50 страховикам належить **80,8%** зібраних премій. В цілому по ринку ризикових видів страхування індекс Герфіндаля - Гіршмана (ННІ) склав **256,0** (**452,2** за аналогічний період 2004 р.).

Наведені дані свідчать, що на ринку видів страхування інших, ніж страхування життя, спостерігається значний рівень конкуренції (ННІ майже в чотири рази менше за 1000), в той час як на ринку страхування життя наявна помірна монополізація ($1000 < \text{ННІ} < 1500$).

У 1 кв. 2005 року спостерігалася позитивна тенденція до зростання конкуренції на всьому страховому ринку.

2.4 Співвідношення страхових премій та ВВП України у 1996-2005 рр.

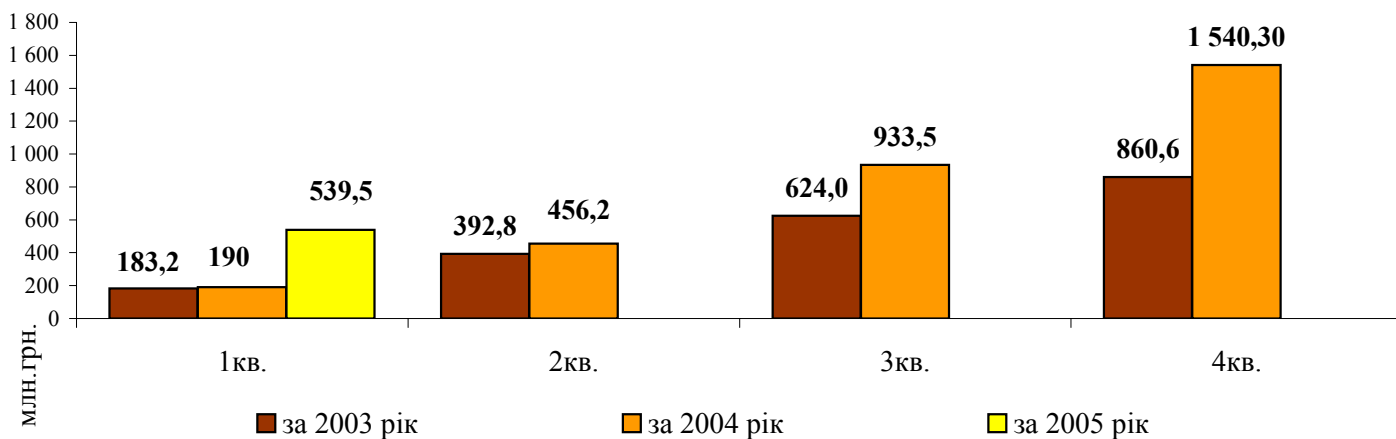

3. Страхові виплати

3.1 Сума валових страхових виплат, здійснених страховиками у першому кварталі 2005 року, становила **539,5** млн. грн., у тому числі страхувальникам - фізичним особам виплачено **118,6** млн. грн. У порівнянні з аналогічним періодом 2004 року валові страхові виплати зросли на **349,5** млн. грн. (у **2,8** разів), а виплати страхувальникам-фізичним особам - на **28,7** млн. грн. (у **1,3** рази).

3.2 За останні 3 роки (з 2002 по 2004 рр.) страхові виплати зросли майже утричі. Темпи приросту за 2001 р. у порівнянні до 2000 р. становили **4,2%**; в 2002 р. порівняно з 2001 р. - **28,0%**; в 2003 р. порівняно з 2002 р. - **58,5%**; в 2004 р. порівняно з 2003 р. - **79,0%**. Темп приросту страхових виплат у 1 кв. 2005 року порівняно з 1 кв. 2004 року склав **184%**.

Валові страхові виплати за 2002-2005 рр. (поквартально, наростаючим підсумком)

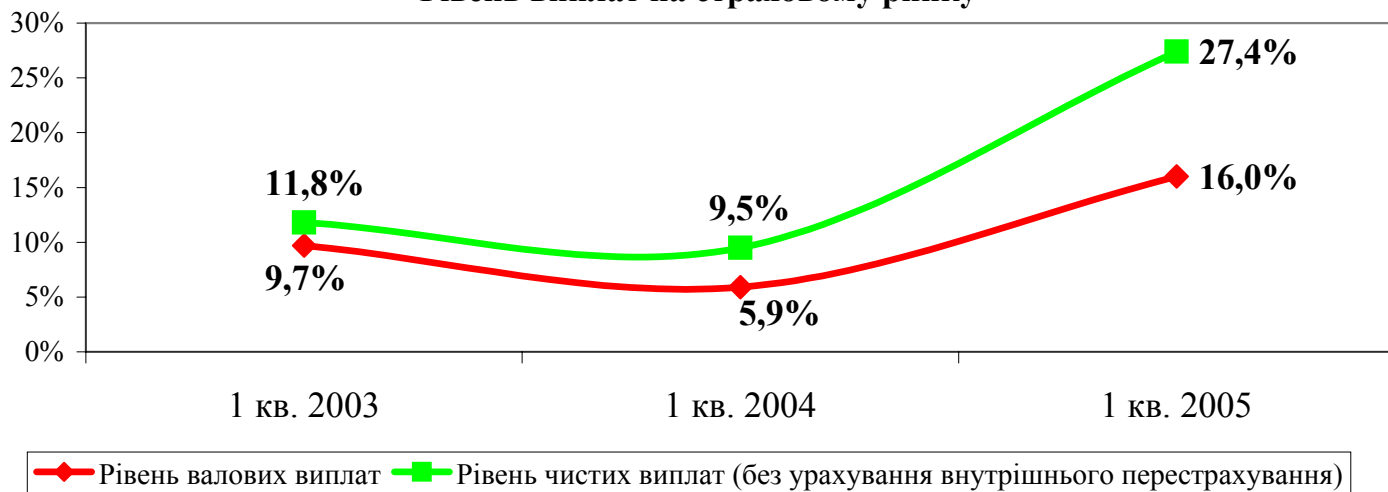

4. Рівень страхових виплат

4.1 В цілому по страховому ринку рівень валових виплат (відношення валових виплат до валових премій) у 1 кв. 2005 року досяг **16%** (на **10,1 п.п.** вище аналогічного показника 2004 року), що свідчить про початок тенденції до збільшення страхових виплат.

При розрахунку рівня чистих виплат (відношення обсягу валових виплат за вирахуванням виплат, здійснених перестраховальникам-резидентам, до обсягу валових премій за вирахуванням премій, належних перестраховикам-резидентам), вільного від подвійного обліку операцій внутрішнього перестраховування, у 1 кв. 2005 року спостерігалось зростання даного показника до **27,4%**, що свідчить про реальне зростання фактичних виплат страхувальникам.

Рівень виплат на страховому ринку

4.2 Рівень виплат фізичним особам (відношення виплат фізичним особам до страхових премій, одержаних безпосередньо від страхувальників-фізичних осіб) у 1 кварталі 2005 року склав **38,4%** (**47,7%** у 1 кв. 2004 р.).

II. Види страхування

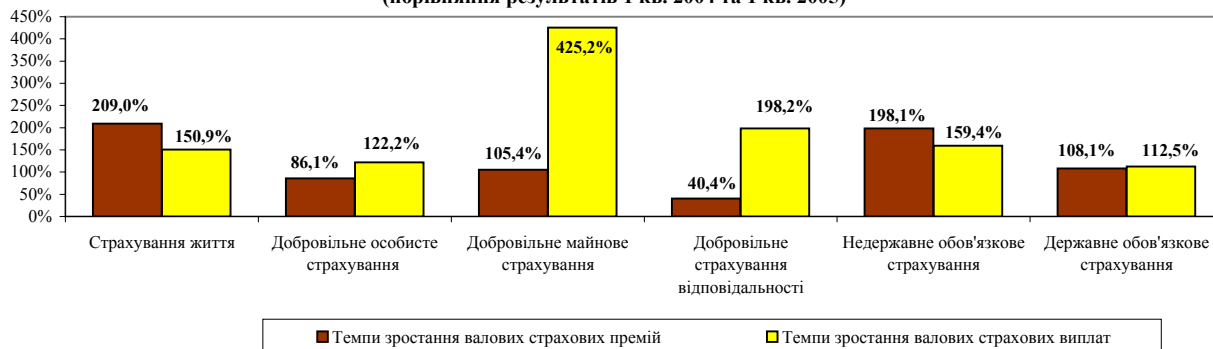
1. Темпи зростання валових страхових премій та валових страхових виплат за видами страхування

1.1 У першому кварталі 2005 року у порівнянні із аналогічним періодом 2004 року зросли премії зі страхування життя (+109%), страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів (+185%), недержавних обов'язкових видів страхування (+98%), добровільного майнового страхування (+5%) та державного обов'язкового страхування (+8%). Разом з тим відбулося скорочення премій зі страхування фінансових ризиків (-16%), добровільного особистого страхування (-14%) та добровільного страхування відповідальності (-60%).

1.2 У першому кварталі 2005 року у порівнянні із аналогічним періодом 2004 року зросли обсяги виплат із усіх видів страхування. Так, обсяг виплат зі страхування життя зріс на 51%, добровільного особистого страхування - на 22%, добровільного майнового страхування - на 325% (в тому числі виплати зі страхування фінансових ризиків зросли у 26 разів). Темп приросту страхових виплат із добровільного страхування відповідальності склав +98%, з обов'язкових видів недержавного страхування +59% (в тому числі зі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів +31%), з державного обов'язкового страхування +13%.

Види страхування	Валові страхові премії			Валові страхові виплати		
	1 кв. 2004р. (млн.грн.)	1 кв. 2005р. (млн.грн.)	Темпи зростання	1 кв. 2004р. (млн.грн.)	1 кв. 2005р. (млн.грн.)	Темпи зростання
І	2	3	4	5	6	7
Страхування життя	31,0	64,8	209,0%	1,1	1,6	150,9%
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	3 201,0	3 308,7	103,4%	188,9	537,9	284,8%
Добровільне особисте страхування	149,2	128,4	86,1%	59,4	72,6	122,2%
Добровільне майнове страхування	2 728,3	2 874,4	105,4%	97,7	415,4	425,2%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	1 644,0	1 384,1	84,2%	9,6	251,4	2618,8%
Добровільне страхування відповідальності	208,8	84,3	40,4%	5,7	11,3	198,2%
Недержавне обов'язкове страхування	108,5	214,9	198,1%	19,7	31,4	159,4%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів (звичайні та додаткові договори)	47,2	134,7	285,4%	17,6	23,1	131,3%
Державне обов'язкове страхування	6,2	6,7	108,1%	6,4	7,2	112,5%
ВСЬОГО (всі види страхування)	3 232,0	3 373,5	104,4%	190,0	539,5	284,0%

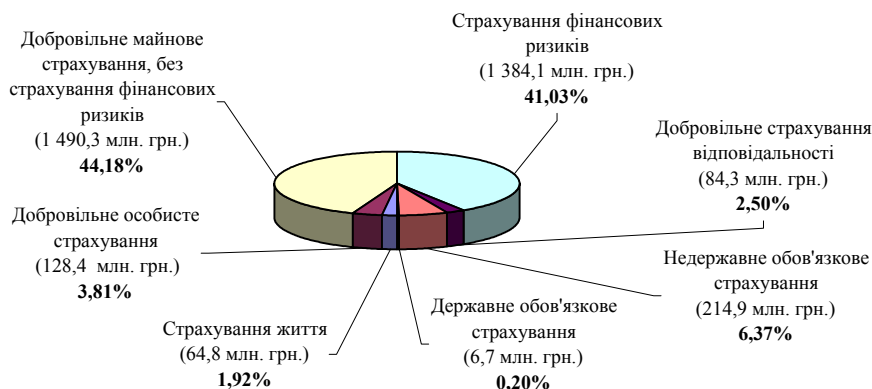
Темпи зростання валових страхових премій та валових страхових виплат за видами страхування (порівняння результатів 1 кв. 2004 та 1 кв. 2005)

2. Структура страхових премій

2.1 У 1 кв. 2005 року структура валових страхових премій не змінилася:

Структура валових страхових премій у 1 кв. 2005 р.

3. Рівень страхових виплат за видами страхування (відношення страхових виплат до страхових премій)

Види страхування	Рівень виплат у 1 кв. 2005 р.	Рівень виплат у 1 кв. 2004 р.	Рівень виплат фізичним особам у 1 кв. 2005 р.*	Рівень виплат фізичним особам у 1 кв. 2004 р.*	Рівень чистих виплат у 1 кв. 2005 р.**	Рівень чистих виплат у 1 кв. 2004 р.**
1	2	3	4	5	6	7
Страхування життя	2,47%	3,42%	3,99%	4,48%	2,47%	3,55%
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:						
Добровільне особисте страхування	16,26%	5,90%	42,44%	48,96%	28,45%	9,59%
Добровільне майнове страхування	56,54%	39,81%	62,72%	98,40%	58,72%	60,33%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	14,45%	3,58%	51,60%	41,99%	27,39%	5,83%
Добровільне страхування відповідальності	18,16%	0,58%	33,33%	16,67%	40,85%	0,85%
Недержавне обов'язкове страхування	13,40%	2,73%	23,57%	17,58%	25,68%	4,60%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів (звичайні та додаткові договори)	14,61%	18,16%	15,15%	30,35%	15,56%	18,94%
Державне обов'язкове страхування	17,15%	37,29%	15,97%	39,01%	17,17%	39,48%
ВСЬОГО (всі види страхування)	107,46%	103,23%	X	X	107,46%	103,23%
	15,99%	5,88%	38,38%	47,72%	27,42%	9,49%

* - відношення обсягів виплат страхувальникам-фізичним особам до обсягів премій, одержаних від страхувальників-фізичних осіб

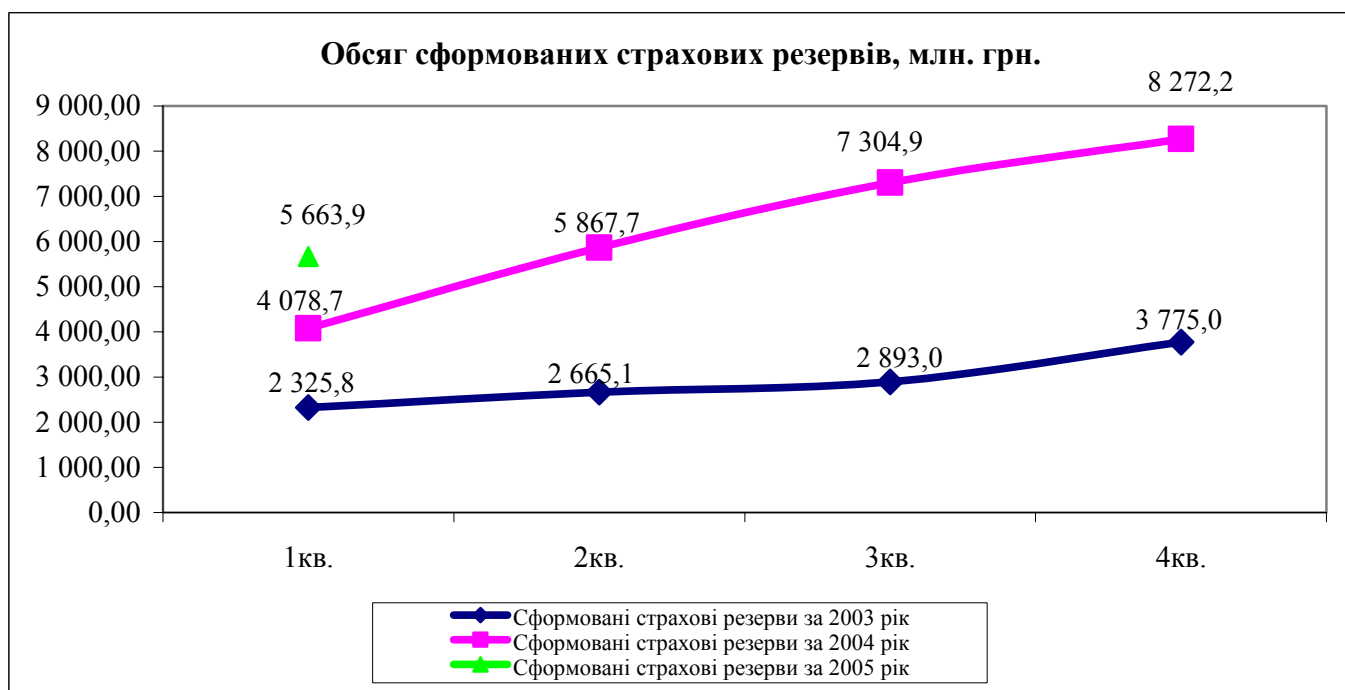
** - відношення обсягу валових виплат за вирахуванням виплат, здійснених перестраховальникам-резидентам, до обсягу валових премій за вирахуванням премій, належних перестраховикам-резидентам

III. Сформовані страхові резерви

Величина сформованих страхових резервів станом на кінець 1 кварталу 2005 року становила **5 663,9** млн. грн., що на **1 585,2** млн. грн. (у **1,4** рази) перевищує аналогічний показник на аналогічну на кінець 1 кварталу 2004 року.

Сформовані страхові резерви

	За станом на 31.03.2004 (млн.грн.)	За станом на 31.03.2005 (млн.грн.)	Темпи зростання (в %)
Величина сформованих страхових резервів на кінець звітного періоду, із них :	4 078,7	5 663,9	139%
а) технічних резервів ,	4 013,9	5 461,0	136%
у тому числі резервів збитків	72,7	211,1	290%
б) резервів із страхування життя	64,8	202,9	313%

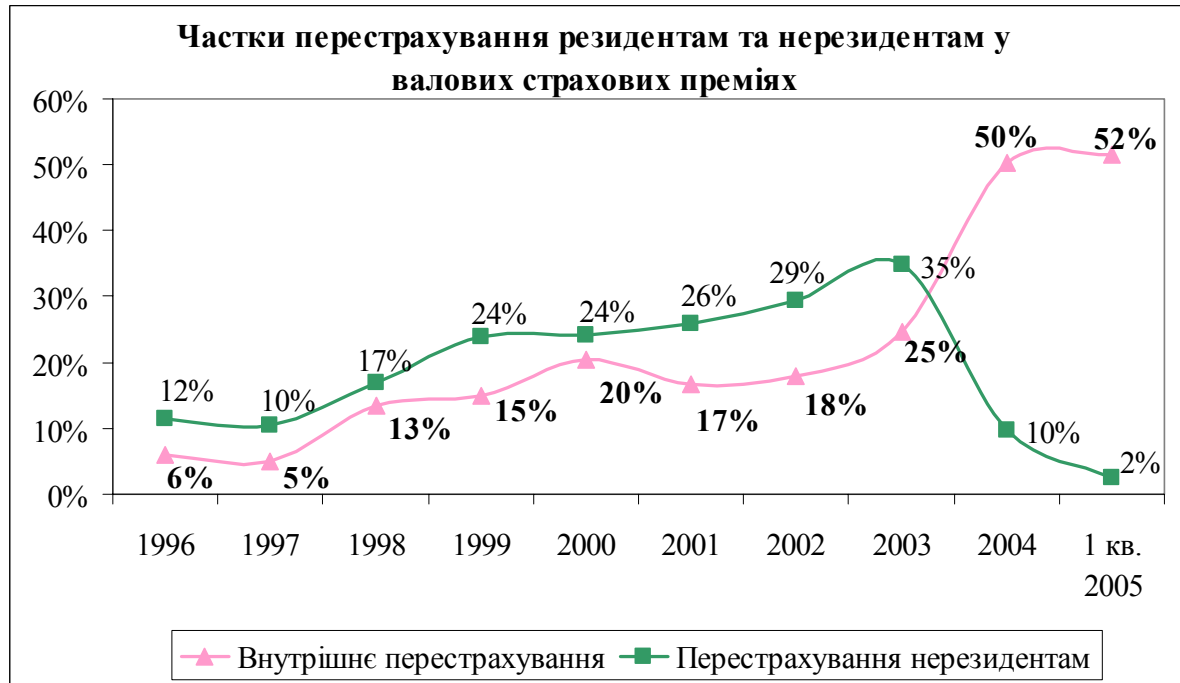

IV. Перестраховання

1. Операції з перестраховання ризиків

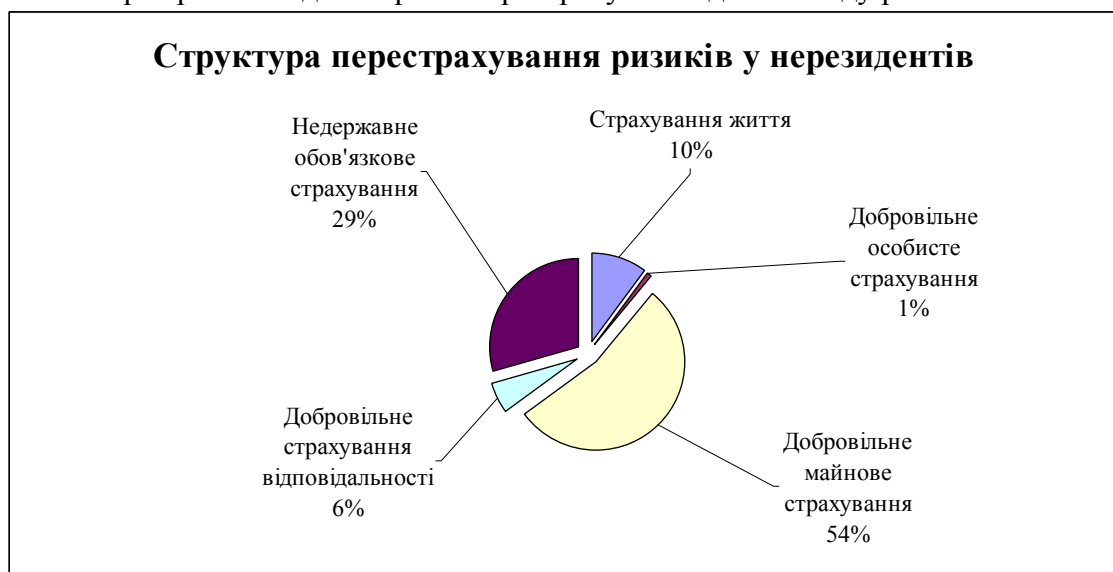
1.1 За договорами перестраховання ризиків страховики (цеденти, перестраховальники) сплатили **1,8 млрд. грн. (54% від валових страхових премій по ринку)**, з них:

- перестраховикам-нерезидентам - **84 млн. грн. (2% від валових премій по ринку)**,
- перестраховикам-резидентам – **1 739,3 млн. грн. (52% від валових премій по ринку)**.

У першому кварталі 2005 року спостерігалось продовження позитивної тенденції до зростання внутрішнього перестрахового ринку та покращення структури перестраховання за кордоном завдяки вилученню із напрямків перестраховання країн, де немає належного нагляду за операціями перестраховання.

Обсяги перестраховання за кордон у 1 кварталі 2005 року зменшилися як в абсолютних (**84,3** млн. грн. за 1 кв. 2005 р. у порівнянні з **613,3** млн. грн. у 1 кв. 2004 р.), так і у відносних величинах (**2%** від валових премій у 1 кв. 2005 р. та **19%** у 1 кв. 2004). Обсяг платежів за договорами перестраховання фінансових ризиків у нерезидентів у 1 кварталі 2005 року був на **362** тис. грн. меншим, ніж частини премій, що були повернуті нерезидентами українським страховикам за розірваними договорами перестраховання даного виду ризиків.

У першому кварталі 2005 року українські страховики отримали на перестраховання ризиків від перестраховальників-нерезидентів **4,6 млн. грн.**

2. Частки (компенсації) страхових виплат, що отримувалися від страховиків (перестраховиків) резидентів та нерезидентів

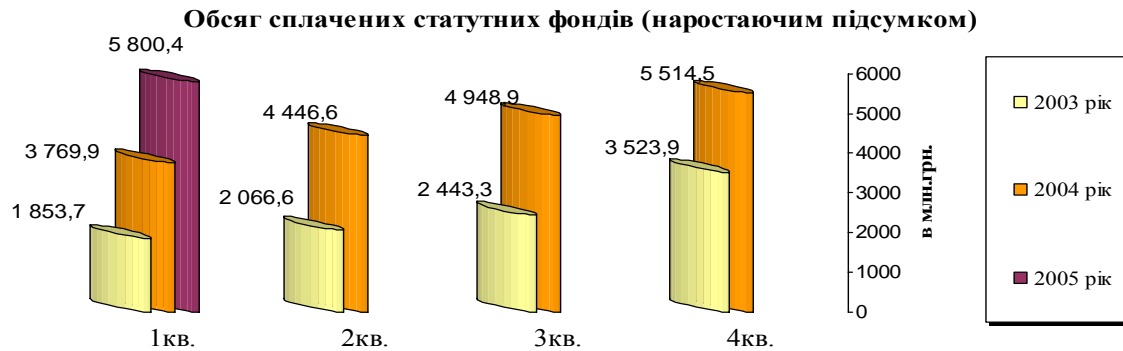
2.1 За вимогами страховиків (цедентів, перестраховальників) щодо сплати (компенсації) страхових виплат за страховими випадками згідно з укладеними договорами перестраховання у страховиків (перестраховиків) резидентів та нерезидентів частини своїх обов'язків перед страхувальниками, українські страховики отримали **128,5 млн.грн.** (24% від валових виплат по ринку), з них:

- **23,9 млн. грн.** від перестраховиків-нерезидентів (4% від валових виплат по ринку);
- **104,6 млн. грн.** від перестраховиків-резидентів (20% від валових виплат по ринку);

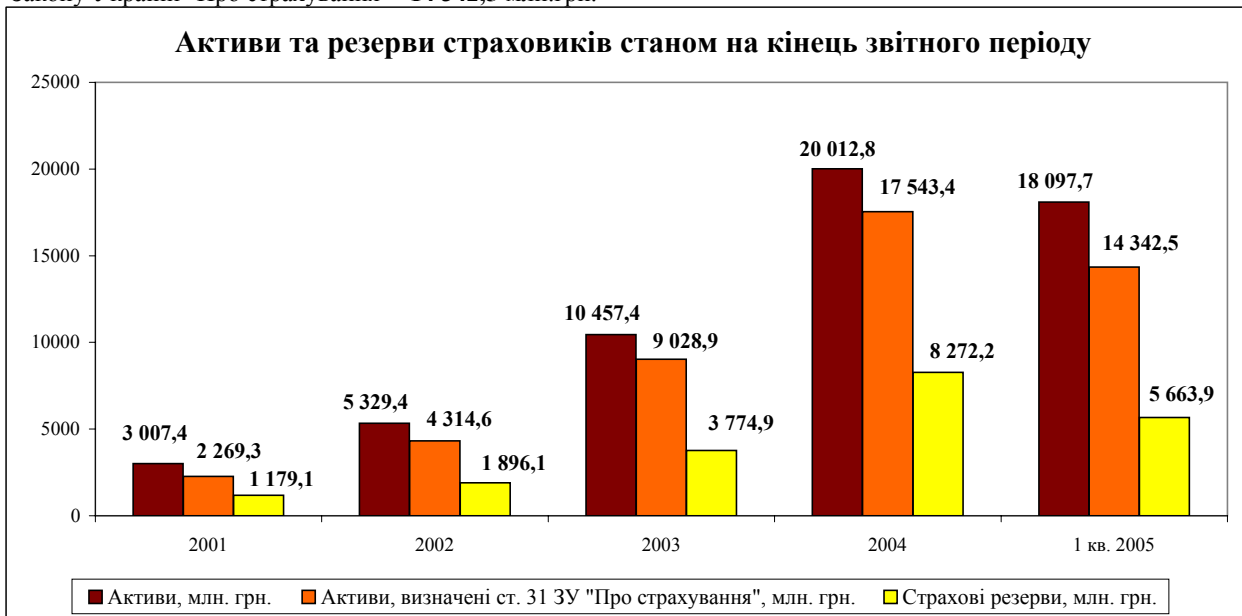
V. Власний капітал та величина активів страховиків

1.1 Станом на 31.03.2005 р. власний капітал страховиків становив **11 855,1** млн. грн., та у порівнянні із аналогічною датою 2004 року цей показник зріс у **1,6** рази. Розподіл страховиків за розміром власного капіталу: **28** страховиків мали капітал більше 100 млн.грн.; **25** - від 50 до 100 млн.грн.; **184** - від 10 до 50 млн.грн.; **135** - від 5 до 10 млн. грн.; інші - менше 5 млн. грн.

Загальний обсяг сплачених статутних фондів страховиків станом на 31.03.2005 року становив **5 800,4** млн. грн. і порівняно з аналогічною датою 2004 року зріс у **1,5** рази.

1.2. Станом на кінець 1 кварталу 2005 року сукупний розмір активів страховиків (згідно балансу) склав **18 097,7** млн. грн. (**870,6** млн. грн. - СК "life"* і **17 227,1** млн. грн. - СК "non-life"*); активів, визначених статтею 31 Закону України "Про страхування" - **14 342,5** млн.грн.

* - тут і далі по тексту: "СК Життя" - страховики, що здійснюють страхування життя; "СК Не-Життя" - страховики, що здійснюють види страхування інші, ніж страхування життя.

1.3. Активи страховиків, визначені статтею 31 Закону України "Про страхування":

Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України "Про страхування" для представлення страхових резервів (тис. грн.)	ВСЬОГО ПО РИНКУ / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми 1 "Баланс"/	ВСЬОГО ПО СК "non-life" / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми 1 "Баланс"/	ВСЬОГО ПО СК "life" / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми 1 "Баланс"/	У тому числі ті, якими представлено з урахуванням вимог нормативно-правових актів	
				технічні резерви	резерви із страхування життя
ВСЬОГО:	14 342 454,8	13 589 495,4	752 959,4	5 461 034,3	202 854,4
1) грошові кошти на поточних рахунках	2 529 116,2	2 506 349,4	22 766,8	1 781 365,3	4 685,8
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	55 142,9	54 301,7	841,2	18 680,5	252,1
2) банківські вклади (депозити)	1 548 355,5	1 330 553,3	217 802,2	786 252,2	112 725,7
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	126 134,0	96 217,5	29 916,5	72 907,3	15 533,7
3) банківські метали	28 399,9	25 928,9	2 471,0	10 719,5	1 693,0
4) нерухоме майно	317 642,0	304 375,7	13 266,3	85 244,1	2 524,7
5) акції	6 559 528,8	6 120 603,6	438 925,2	1 318 824,1	40 760,4
6) облігації	127 408,8	120 345,6	7 063,2	13 207,8	5 242,1
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8) цінні папери, що емітуються державою	4 793,5	4 793,5	0,0	4 426,0	0,0
9) права вимоги до перестраховиків	3 117 615,2	3 067 022,1	50 593,1	1 414 988,3	35 171,2
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	143 889,9	94 386,1	49 503,8	51 244,2	35 160,1
10) інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України *, у тому числі:	100 346,4	100 346,4	0,0	37 070,9	0,0
10.5) будівництво житла;	98 869,8	98 869,8	0,0	16 286,0	0,0
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	1 476,6	1 476,6	0,0	1 354,8	0,0
13) готівка в касі	9 248,6	9 177,0	71,6	8 186,2	51,4

* - Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1211 „Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів“

Структура наявних активів страховиків, визначених статтею 31 Закону України "Про страхування", станом на 31.03.2005

